

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI EKOLOGIYA, ATROF-MUHITNI
MUHOFAZA QILISH VA IQLIM O'ZGARISHI VAZIRLIGI
DAVLAT EKOLOGIK EKSPERTIZASI MARKAZI
SIRDARYO VILOYATI FILIALI**

Manzil: 120100, Guliston shahar, Birlashgan ko'chasi, 10-uy, Tel: 67-225-06-39

**DAVLAT EKOLOGIK EKSPERTIZASI
XULOSASI**

TARTIB RAQAM 01-02/09-98

HUJJAT TURI Atrof-muhitga ta'sir to'g'risidagi ariza loyihasi

Davlat ekologik ekspertizasi buyurtmachisi: SOF AGRO UNIVERSAL MCHJga berildi.
STIR: 306502184

Obyekt nomi: Sirdarё viloyati Guliston tumani Mevazor mahallasi hududida "SOF AGRO UNIVERSAL" masъuliyati cheklangan jamiyati tomonidan issiqxonada faoliyatini tashkil etish uchun ishlab chiqilgan "Atrof muhitga taъsiri tўғrisidagi ariza" loyihasi.

Loyihalarini ishlab chiquvchi nomi: NATURE OFFICE PROJECT MASULIYATI
CHEKLANGAN JAMIYAT

STIR: 310467687

Davlat ekologik ekspertizasi mas'ul eksperti: QARSHIBAYEV MIRKOMIL GULMIRAT
O'G'LI

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 7-sentabrdagi 541-son qarori bilan tasdiqlangan 1-ilovaga muvofiq, ushbu davlat ekologik ekspertizasi obyekti **atrof-muhitga ta'sir ko'rsatishning III toifa toifasining 52-bandiga mansub.**

O'tkazilgan davlat ekologik ekspertizasi natijasi: **Ijobiy xulosa**

Davlat ekologik ekspertizasi xulosasi:

Berilgan sana: 13.04.2024

Amal qilish muddati: 13.04.2027

Ekologik ekspertiza obyektining ekologik talablarga muvofiqligi, joylashuv nuqtalari koordinatalari, atrof-muhitni muhofaza qilish chora-tadbirlari, bajarilishi shart bo'lgan talablar va boshqalar to'g'risida ilovada keltirilgan O'zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligining Davlat ekologik ekspertiza markazi va filiallarining ekspert xulosasi ushbu davlat ekologik ekspertizasi xulosasining ajralmas qismi hamda unda belgilangan talablar bajarilishi shart hisoblanadi.

Izoh: Buyurtmachi tomonidan davlat ekologik ekspertizasi xulosasida nazarda tutilgan ekologik talablarga rioya etilmaganda, davlat ekologik ekspertizasi xulosasi qonunchilikda belgilangan tartibda bekor qilinadi.

Direktor

E.Qorayev

Davlat ekologik ekspertizasi natijalari bo'yicha Ekspert xulosasi talablari

“SOF AGRO UNIVERSAL” masъуляти чекланган жамияти томонидан қуйидагилар таъминланиши керак бўлади:

- атмосфера ҳавосини ифлослантирувчи стационар манбаларни самарадорлиги 99,5 фоиздан паст бўлмаган чанг ва газларни тутиб қолувчи қурилмалар билан таъминлаш (2019 йил 30 октябрдаги ПФ-5863);

- чиқиндиларни белгиланган жойларда мувофиқ хавфсиз равишда вақтинча сақлаш доимий мониторингини олиб бориш ва ортиқча чиқиндиларнинг жойлаштирилишини олдини олиш;

- маиший чиқиндиларни тўплаш ва вақтинча сақлаш махсус пунктларда ташкил этиш, уларни тури бўйича алоҳида идишларда йиғилишини таъминлаш ва “Тоза ҳудуд” ДУК билан шартнома асосида олиб чиқиш;

- раҳбарнинг шахсий жавобгарлиги остида корхонанинг хавфсиз ишлаши бўйича технологик кўрсатмалар талабларини бажариш ва ходимлар учун хавфсиз шароитларни яратиб бериш, ходимлар ва аҳолига зарарли таъсирини олдини олиш бўйича самарали чораларни кўриш;

- қайта тикланадиган энергия манбааларини ва ресурсларни тежайдиган ускуналардан фойдаланиш, хавфлилик даражаси пастроқ бўлган энергия тежайдиган ёритгичлардан фойдаланиш, фотоэлектрик камералар ёрдамида ички ёритишни ташкил этиш;

- оқава сувларни очиқ сув ҳавзалари ва ирригация тармоқларига ташлаш катъиян маън этилсин;

- мазкур объектни ушбу танланган ер майдонига жойлаштиришда, унинг атрофидан ўтган муҳандислик (газ, йўл, сув, электр, алоқа ва бошқалар) тармоқларининг муҳофаза минтақаларини сақлаши;

- ер ости захираларини нефт маҳсулотидан ифлосланишига йўл қўймаслик учун автомобил турар жойлари, кириш-чиқиш йўллари ер майдони кучли химояланган махсус бетон тўшама билан қоплансин;

- маиший чиқиндиларни тўплаш ва вақтинча сақлаш учун махсус пунктларни ташкил этиш (стандарт бўйича), уларни хили бўйича алоҳида идишларда йиғилишини таъминлаш ва уларни олиб чиқиш бўйича ихтисослашган санитария компаниялари билан шартнома тузиш лозим бўлади;

- чиқиндиларнинг хавфсиз шарт-шароитда тўпланиши, сақлаш майдонида экологик меъёрдан ошиқ жойлаштирилмаслиги, ўз вақтида утилизация қилинишини доимий назоратда тутиш;

- чиқиндиларни хавфлилик даражаси ва турига қараб ажратган ҳолда тўплаш ва вақтинча сақлашга мўлжалланган махсус пункт (МСП) ташкил этиш ҳамда қаттиқ қопламали майдончаларда зарур миқдордаги қопқоқли контейнерлар ўрнатиш;

- қайта тикланадиган энергия манбаларини ва ресурс тежамкор технология ва ускуналардан фойдаланиш;

- санитар тозалаш бўйича ихтисослаштирилган корхона билан тузилган шартномага биноан маиший чиқиндиларнинг ўз вақтида олиб кетилишини таъминлаш;

- чиқиндилар миқдорини камайтиришга қаратилган чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалда тадбиқ этиш;

- ошхона фаолиятида ҳосил бўладиган оқава сувлар учун ёғ ушлагич талаб даражасида ўрнатилсин;

- ҳудудни комплекс ободонлаштириш, дарахтлар экиб “Яшил макон” барпо қилиш, яшил майдонларни мунтазам суғориш ва агротехник парваришлаш;

- бино ва иншоотларни жойлаштириш жараёни (қурилиш)да СанҚваМ-0350-2017-сонли санитария норма ва қоидаларига риоя қилган ҳолда ташкил қилиш;

- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 2 октябрдаги 787-сонли “Маиший чиқиндиларни бошқариш соҳасидаги ишларнинг самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарор билан тасдиқланган 1-илоvasи “Санитария жиҳатидан тозалаш инфратузилмаси объектларини жойлаштириш ва улардан фойдаланиш ҳамда маиший чиқиндилар билан боғлиқ ишларни амалга ошириш қоидалари”га мувофиқ чиқиндиларни бошқаришни ташкил этиш. Бунда мазкур қоидаларнинг 4-боби “Чиқиндиларни тўплаш шохобчаларини ташкил этиш ва улардан фойдаланиш”, 5-боби “Чиқинди тўплаш шохобчаларини контейнерлар билан таъминлаш”, 10-боби “Ўсимликлардан ҳосил бўладиган чиқиндиларни тозалашда, шунингдек, дарахт ва буталарни кесиш ҳамда агротехник ишлов беришда ҳосил бўладиган чиқиндилар”, 13-боби “Қаттиқ маиший чиқиндиларни алоҳида тўплаш ва олиб чиқиб кетиш” талабларинига алоҳида аҳамият берилсин ҳамда майдонча ва чиқинди контейнерларини ювиш ва дезинфекция қилиш ўрнатилган тартибда ва муддатларда амалга оширилиши таъминлансин. Ҳудудда ҚМЧ билан ифлосланишнинг олдини олиш мақсадида ҚМЧ тўплаш контейнерлари ва вақтинча сақлаш учун мўлжалланган махсус чиқинди қутилари кириш (чиқиш) йўлида 1-2 та бир биридан 10 метрдан узоқ бўлмаган масофада ўрнатилсин.

Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар талабларига риоя этилмаганлиги ҳамда лойиҳага ҳаққоний маълумотлар берилмаслигига корхона раҳбари қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 сентябрдаги “Атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш механизминини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги Қарорининг 2-илова, 3-боб, 23-бандига

мувофик, объект фойлаланишга қабул қилингунига қадар бажариладиган ва лойиҳалаштирилаётган объектнинг атроф муҳитга таъсир кўрсатишнинг якунловчи босқичи ҳисобланган **“Экологик оқибатлар тўғрисидаги баёнот” (ЭОТБ)** экологик норматив лойиҳасини ишлаб чиқишлари ва қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда “Давлат экологик экспертизаси маркази” давлат муассасаси Сирдарё вилояти филиалига тақдим этишлари керак.

Ўзбекистон Республикаси “Экологик экспертиза тўғрисида”ги қонуннинг 22-моддасига биноан, ушбу объектнинг экологик талабларга мувофиқлиги хусусида, давлат экологик экспертизасининг берган хулосаси, берилган кундан эътиборан **3 йил мобайнида юридик кучга эга ҳисобланади.**

НАЗОРАТ УЧУН

Сирдарё вилояти экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши бошқармасининг Гулистон тумани инспекциясига, “SOF AGRO UNIVERSAL” масъулияти чекланган жамияти томонидан экологик қонунлари ва меъёрларига риоя этилиши ҳамда хулосада кўрсатилган талаблар бажарилиши устидан мунтазам назорат ҳамда объектни ишга туширишдан олдин ЭОТБ лойиҳасини ишлаб чиқилишини назоратга олиши юклатилади.

Атроф-муҳитга таъсирини баҳолашнинг якуний босқичи “Экологик оқибатлар тўғрисида баёнот” (ЭОТБ) лойиҳаси тасдиқланмагунча объект иш фаолиятига йўл қўйилмасин.

Ма’сул эксперт: QARSHIBAYEV MIRKOMIL GULMIRAT O‘G‘LI

Obyekt haqida qisqacha ma'lumot

“Давлат экологик экспертизаси маркази” давлат муассасаси Сирдарё вилояти филиалига, Гулистон тумани Мевазор маҳалласи ҳудудида “SOF AGRO UNIVERSAL” масъулияти чекланган жамияти томонидан иссиқхона фаолиятини ташкил этиш учун ишлаб чиқилган “Атроф муҳитга таъсири тўғрисидаги ариза” лойиҳаси кўриб чиқиш учун тақдим этилди.

Тақдим этилган материалларни кўриб чиқиб, “Давлат экологик экспертизаси маркази” давлат муассасаси Сирдарё вилояти филиали кўйидагиларни таъкидлайди.

Лойиҳа хужжатида Ер тузиш ва кўчмас мулк давлат кадастри Гулистон тумани филиали томонидан нотурар жой тоифасидаги кўчмас мулк объектининг кадастр паспорти илова қилинган (УК-1724220/849403 13.08.2021).

Объект жойлашган ҳудуднинг физик-географик ва иқлим ҳолати хусусиятлари ҳақидаги маълумот “Атроф-муҳитга таъсири тўғрисидаги ариза” лойиҳасининг 1-бўлимида тўлиқ келтирилган. Мазкур минтақада сизот сувлари ер сатҳидан 5,0-6,0 метр чуқурликда жойлашган. Объектга яқин ҳудудда ер устидан оқиб ўтувчи сув оқими ички коллектор бўлиб 20 метр узоқликда шарқ томонда оқиб ўтади. Объект ҳудуди чегарасида ўсимлик дунёси мавжуд бўлиб ташкил этиш даврида зарар келтирилмайди.

Объект жойлашган ҳудудда, атмосфера ҳавосининг ифлосланишига таъсир қиладиган асосий манбаларга автотранспорт воситалари объектлари киради. Улардан атмосфера ҳавосига ноорганик чанг, углерод оксиди, азот оксиди, углеводородлар ва ёқилғи ёниш маҳсулотлари ташламалари чиқарилади.

Объект учун ишлаб чиқилган вазиятли режада кўрсатилган координата маълумотлари “Google Earth Pro” дастури орқали кўздан кечирилганда, кўйидагича белгиланган:

1) 40.500295 ШК 68.819860 ШУ; 2) 40.500227 ШК 68.820574 ШУ; 3) 40.498801 ШК 68.820396 ШУ; 4) 40.498738 ШК 68.819700 шарқий узунликда жойлашган бўлиб, шимол, шарқ ва ғарб томонлардан қишлоқ хўжалиги ер майдонлари билан, жануб томондан ички йўл билан чегараланган. Энг яқин аҳоли турар-жой уйлари объект чегарасидан 26 метр масофада жануб томонда жойлашган.

Объектнинг умумий ер майдони 10000,0 м² бўлиб, шундан иссиқхона остидаги майдон 9000,0 м² ни, кўмир учун бостирма 50 м² ни, саралаш учун бостирма 25 м² ни, қозонхона 60 м² ни, сув сиғими майдони 50 м² ни, қаттиқ ер майдони 500,0 м² ни ва яшил ер майдони 315 м² ни ташкил этади.

Иссиқхонада фаолияти юритадиган ходимларнинг умумий сони – 10 кишидан иборат. Объектнинг лойиҳалаштирилган иш тартиби – йилига 365 кундан иборат бўлиб, кунига 1 смена, 8 соатдан бўлиши белгиланган. Иссиқхона

фаолиятида йилига 100 тонна помидор маҳсулотлари етиштириш режалаштирилган.

Иссиқхонани иситиш учун бир дона қозонхона ўрнатилган бўлиб, кўмир маҳсулоти ёрдамида иситилади. Қозонхона ишлаши натижасида атмосфера ҳавосига кўмир чанги, курум, углерод оксиди, азот оксиди, азот диоксиди, олтингугурт ангидриди ташламалари ташланиши кузатилади.

Иссиқхонада атмосфера ҳавосига зарарли моддалар ташламаларининг турғун манбалар сони 3 та бўлиб (қозонхона; кўмирни тушириш; кўмирни сақлаш) улардан атмосфера ҳавосига 6 турдаги ифлослантирувчи моддалар – 2,621706 тн/йил миқдорда ташланиши кузатилади. Атмосфера ҳавосини ифлосланишига ҳисса қўшадиган моддалар: азот оксиди – 0,0289 тн/йил хавфлилик синфи 3; кўмир чанги – 0,15359 тн/йил хавфлилик синфи 3; углерод оксиди – 1,15843 тн/йил хавфлилик синфи 4; азот диоксиди – 0,083616 тн/йил хавфлилик синфи 2; олтингугурт ангидриди – 1,17 тн/йил хавфлилик синфи 3, курум – 0,02717 тн/йил хавфлилик синфи 3.

Атмосфера ҳавосига ташланаётган ифлослантирувчи моддаларнинг ер устки қатламидаги максимал концентрацияларининг ёйилиши лойиҳада ҳисобланганда, ифлослантирувчи модда ташламаларининг ер усти ёйилиши концентрацияси корхона чегара ҳудудида улар учун ўрнатилган меъёр (квота) даражасидан ошмаслиги аниқланди.

Объектда хўжалик-ичимлик ва хўжалик-маиший эҳтиёжлар учун сув манбаси сифатида туман сув таъминотида уланган. Иссиқхонани суғориш учун сув манбаси сифатида мавжуд ариқдан фойдаланилади. Иссиқхона томчилатиб суғориш тизимида амалга оширилади. Лойиҳада келтирилган маълумотларга кўра, хўжалик-ичимлик, маиший-хўжалик ва суғориш эҳтиёжлари учун объект бўйича умумий йиллик сув сарфи – 48,399 м³ кунига, йилига эса – 17080,48 минг м³/йилни ташкил қилади.

Ҳосил бўладиган хўжалик-маиший оқова сувлар (йилига 324,48 м³) хандакда йиғилиб сўнг махсус ассенизатор машиналарида олиб кетилади.

Иссиқхонада ҳосил бўладиган оқова сувлар, очик сув ҳавзалари ва жой рельефига оқизиб юбориш лойиҳа ҳужжатида назарда тутилмаган. Ёғингарчилик сувлари объект ҳудудидан ташқаридаги ирригация тармоқларига йўналтирилиб оқизилиши кўзда тутилган.

Объектнинг фаолияти даврида 15 турдаги ишлаб чиқариш ва истеъмол чиқиндилари ҳосил бўлиб, уларнинг умумий миқдори йилига – 125,1737 тоннани ташкил этади ва улар қуйидагилардан иборат:

- 1) хоналарни тозалашда ҳосил бўладиган маиший чиқиндилар – 0,18 тн/йил (IV синфга мансуб) лак бўёқ ишлаб чиқарувчига қайтарилади;
- 2) қартон қоғоз чиқиндиси – 0,18 тн/йил (V синфга мансуб) қоғозни қабул қилиш пунктига топширилади;
- 3) яроқсиз светодиодли чироклар – 0,0135 тн/йил (IV синфга мансуб) чиқинди полигонига олиб кетилади;

- 4) яроқсиз ёндириш лампа чироқлар – 0,0292 тн/йил (V синфга мансуб) чиқинди полигонига олиб кетилади;
- 5) яроқсиз мато чиқиндилари – 0,021 тн/йил (IV синфга мансуб) утилизация қилинади;
- 6) озиқ-овқат чиқиндилари – 1,2 тн/йил (V синфга мансуб) уй-хайвонларига озуқа сифатида олиб кетилади;
- 7) барглар ва илдиз поя чиқиндилари – 58,5 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 8) полипропилен қоп чиқиндилари – 0,8 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 9) полиэтилен плёнка чиқиндилари – 0,49 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 10) полиэтилен қоп чиқиндилари – 0,01 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 11) кўмир кули чиқиндиси – 45,5 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 12) кўмир қуруми чиқиндиси – 5,4 тн/йил (IV синфга мансуб) метални қабул қилиш пунктига топширилади;
- 13) қаттиқ ер майдонини тозалашда ҳосил бўладиган супуринди чиқиндилар – 2,75 тн/йил (IV синфга мансуб) шартномага асосан чиқинди полигонига олиб кетилади;
- 14) яшил ер майдонини тозалашда ҳосил бўладиган супуринди чиқиндилар – 9,6 тн/йил (V синфга мансуб) уй хайвонларига озуқа сифатида берилади;
- 15) қаттиқ маиший чиқиндилар – 0,5 тн/йил (IV синфга мансуб) ҳудуддаги контейнерларда сақланиб шартномага асосан чиқинди полигонга олиб кетилади.

Барча чиқиндиларни йиғиш ва олиб чиқишнинг белгиланган шартлари бажарилганда атроф-муҳитга зарар келтирмайди.

Лойиҳа ҳужжатида атроф-муҳит муҳофазасига қаратилган чора-тадбирлар, ҳамда вужудга келиши мумкин бўлган аварияли ҳолатлар, ёнғин хавфсизлиги ва уларнинг олдини олиш бўйича зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқилган.

Экологик экспертизасининг таҳлилий натижаларига кўра, тақдим қилинган “Атроф муҳитга таъсири тўғрисидаги баёноти” лойиҳа ҳужжатлари амалдаги Ўзбекистон Республикаси “Экологик экспертизаси тўғрисида”ги қонуни, Низом ҳамда қонуности экологик меъёрий ҳужжатлар талабларига мувофиқ ишлаб чиқилганлиги аниқланди.

“Давлат экологик экспертизаси маркази” давлат муассасаси Сирдарё вилояти филиали, Гулистон тумани Мевазор маҳалласи ҳудудида “SOF AGRO UNIVERSAL” масъулияти чекланган жамияти томонидан иссиқхона фаолиятини ташкил этиш учун ишлаб чиқилган “Атроф муҳитга таъсири тўғрисидаги ариза” лойиҳасини **маъқуллайди.**

Ma'sul ekspert: QARSHIBAYEV MIRKOMIL GULMIRAT O'G'LI